

לבריאות והצלחת

שמואל בן זכריה וקלרה אידל. מרים בת יהושע ומרתא

פתחיה בן יאיר וחנה. חגית בת שמואל ומרים

וילדיהם דרור הלל ואשר יש'

עודד בן שמואל ומרים. מעין בת אפרים ואורלי

וילדיהם ידידיה רננה שירה אמונה

רועי בן משה ושרה. תמר בת שמואל ומרים

לרפואת חיים שמואל בן סימה

לעילוי נשמת פרל בת רבקה ע"ה

לעילוי נשמת

אלישבע שולביץ ע"ה בת יבלחט"א יעקב אליהו ושרה הורביץ

לעילוי נשמת

הבחור שמואל אלעזר ז"ל בן יבלחט"א נתן ואביבה הורביץ

שחט שני כבשים על ארבע חלות

כבר נתבאר, שמקרבנות עצרת יש להביא שני כבשים לשלמי ציבור, ועימהם שתי חלות, [הקרויות שתי הלחם].

ולהלן יתבאר בעזה"י מה יעשו כשטעו והביאו ארבע חלות, ושחטו עליהם את כבשי השלמים, [על מנת שיקדשו שתי חלות מתוך הארבע].

לדעת רבי אלעזר ברבי שמעון – לעולם אין החלות מתקדשות קדושת הגוף להיות שתי הלחם בשעת השחיטה, אלא בשעת זריקת הדם, ואם כן, אחר השחיטה עדיין יש כאן ארבע חלות שיש בהם קדושת דמים בלבד, וכל אחת מהן ראויה להתקדש בשעת זריקת דם השלמים להיות משתי הלחם, אלא מאחר שאין צורך בארבע אלא בשתיים, **נוטלים שתי חלות להיות שתי הלחם**, [ומניפים אותן עם בשר השלמים], **ואת השתיים האחרות מוציאים מהעזרה, ופודים אותם, כדין חלות שיש בהם קדושת דמים**, [אבל בעזרה לא יפדום כדי שלא ימצאו חולין בעזרה].

ולדעת רבי – **בשעת שחיטת השלמים** כבר נתקדשו שתי חלות מתוך הארבע בקדושת הגוף להיות שתי הלחם, ונמצא שיש כאן שתי חלות של שתי הלחם, ושתי חלות שיש בהם קדושת דמים בלבד, ואין אנו יודעים מי אלו ומי אלו, ולפיכך יפדו את החלות שיש בהם קדושת דמים, ונמצא שלאחר זריקת הדם, כל החלות מותרות לכהנים באכילה, שתיים בתורת שתי הלחם, ושתיים בתורת חולין, ואף שלכתחילה אין להכניס חולין לעזרה, אלו שנפדו ונעשו חולין בעזרה, כשנכנסו לה היו קדושים, ורק בתוכה נעשו חולין, ולכן אין בדבר משום הכנסת חולין לעזרה. אבל אין לומר שיוציאו את כל החלות חוץ לעזרה ושם יפדו מתוכן שתיים כי ביציאה יפסלו שתי הלחם שנאמר בהם "וְהִנִּיף הַפֶּהָן אֹתָם עַל לֶחֶם הַבְּפוּרִים תִּנּוּפָה לִפְנֵי ה'", ללמד שלא יצאו מהעזרה.

תודה ששחטה על שמונים חלות

בסוגיתנו נזכר דין זה בקצרה, והנני להעתיק כפי שנכתב ב"בקיצור" על מסכת קידושין:

א. כששחט את התודה לקדש ארבעים חלות, ואחרי שחיטה אמר יקדשו עוד ארבעים – אין האחרונות קדושות, כי אין הלחם מתקדש, אלא בשעת שחיטת הזבח.

ב. כששחט את התודה על כל השמונים, ואמר שהתכוון שיקדשו כולם – לא קדשו כלל, כי כל שאינו בזה אחר זה, אף בבת אחת אינו.

ג. כששחט על כל השמונים, אבל אמר שלא התכוון שיקדשו כולם, אלא ארבעים, ומה שהביא שמונים, כדי שאם יאבדו הראשונות, יהיו לו אחרות תחתיהן – קדשו הארבעים שכוון לקדש.

ד. וכששחט על כל השמונים, ולא פירש כוונתו – לדעת חזקיה קדשו ארבעים, כי ודאי לא התכוון לקדש אלא ארבעים, והשאר הביא לאחריות, אם יאבדו הראשונות. ודעת לרבי יוחנן לא קדשו כלל, כי ודאי התכוון לקדש את כולם.

שחט ארבעה כבשים [על שתי חלות]

כבר נתבאר, שמניין הכבשים הקרבים בעצרת לשם שלמים הוא שנים, וכשטעו ושחטו ארבעה כבשים לשם שלמים.

אם תחילה יזרקו את דמם של שני כבשים לשם שלמי ציבור, הם לבדם יוכשרו, אבל השנים האחרונים יהיו קרבנות פסולים, בין אם יזרוק דמם של האחרונים לשמם, ובין אם יזרוק דמם של שני שלמי ציבור, הם פסולים, משום שכבר קרבו שלמי ציבור [הראשונים], ואין אלא שני כבשים לשלמי ציבור. ואם יזרק דמם של האחרונים שלא לשמם, [כגון לשם שלמי יחיד], הם פסולים, כפי שנתבאר בסוף דף מ"ז, שאין לך קרבן שנשחט לשמו ונדחה מהיות כשר לשמו, שיהיה כשר [בזריקה] שלא לשמו.

ולכן, **תחילה יש לזרוק את דמם של שני כבשים שלא לשמם**, שבכך, אף שלא יעלו לציבור לשם שלמי ציבור, מכל מקום, מאחר שכשרים הם לשמם, כשרים הם גם שלא לשמם, ככל הזבחים שנזבחו שלא לשמם, [כשלא נדחו מלהיקרב לשמם]. **ולאחר מכן יזרק דמם של השנים האחרונים לשמם**, ויעלו לשם שלמי ציבור, ונמצא שכל ארבעת הכבשים הם קרבנות כשרים, ונאכלים. [ואף על פי שהזרוק דם שלא

לשמו חוטא הוא, יש לזרוק דם הראשונים שלא לשמם, כדי להכשיר את כל הארבעה, משום שבאופן הזה, אומרים לאדם, חטא בשביל שתזכה, כפי שיתבאר בעזה"י להלן].

עמוד וחטא בשביל שתזכה

לעיל נתבאר, שכשנשחטו ארבעה כבשים לשם שלמי ציבור, יש לזרוק תחילה דם שנים מהם שלא לשמה, אף על פי שיש בכך חטא, כדי שיזכו בשנים האחרונים שלא יפסלו.

< ומבואר בסוגיה, שלא בכל מקום אומרים לאדם עמוד וחטא בשביל שתזכה, אלא רק כשהחטא והזכיה היא באותו דבר עצמו, [כגון בזה, שהחטא בשלמי ציבור, וגם הזכיה בשלמי ציבור], אבל כשהחטא בדבר אחד, והזכיה בדבר אחר, אין אומרים לאדם חטא בשביל שתזכה.

< ולהלן יתבארו שני דברים, שבהם החטא בדבר אחד, והזכיה בדבר אחר.

א. אברי חטאת [הנאכלים לכהנים] שנתערבו

באברי עולה [הקרבים למזבח].

לדעת רבי אליעזר – מקטיר הכל על המערכה, את אברי העולה לשם הקטרה, ואת אברי החטאת לשם עצים.

ולדעת חכמים – אסור להקטיר אברי חטאת [אף לא לשם עצים], ולפיכך אי אפשר להקטיר [מחמת אברי החטאת], ולא לאכול [מחמת אברי העולה], ולכן מניח הכל עד למחר, שיפסל בלינה, ויצא לבית השריפה. ואין לומר שיקטירו הכל, אף שיש חטא בהקטרת אברי החטאת, כדי לזכות בהקטרת אברי העולה, כי שני דברים הם, ואין אומרים לאדם עמוד וחטא בחטאת, בשביל שתזכה בעולה.

ב. כבשי עצרת ששחטם שלא לשמם, יזרוק דמם שלא לשמם, והבשר יאכל, [כדין שלמי יחיד שכן נדחו מהיות שלמי ציבור].

אולם אם ארע הדבר בעצרת שחל בשבת, מאחר שנדחה הקרבן מהיות שלמי ציבור, שוב אין לזרוק דמם בשבת, כי קרבנות יחיד אינן קרבים בשבת.

ואין אומרים לאדם חטא באיסור שבת, ותזרוק הדם, כדי שתזכה בקרבן, שתוכל להקטיר אימוריו ולאכול בשרו בערב, כי אין אומרים לאדם עמוד וחטא בשבת כדי שתזכה בחול.

< ויש אופן, שבו אומרים לאדם עמוד וחטא בדבר אחד, אף בשביל שתזכה בדבר אחר, והוא, כשהפסד היה בא גם לולא חטאו.

כגון, כשנשבר כלי שיש בו יין טהור של תרומה, והיין שבתוכו עומד לזוב מהכלי הזה לתוך כלי אחר, שיש בו יין טמא של חולין, [שעד עתה היין הטהור של התרומה הטהורה היה מותר לכהנים, והיין הטמא של החולין היה מותר לכל], ומעתה אם תיפול התרומה הטהורה לתוך החולין הטמאים, תיטמא מהם, ותחזור ותדמע אותם, וכל התערובת תהיה נידונית כתרומה טמאה של יין, ותרומה טמאה של יין אין לה תקנה, והולכת כולה לאיבוד, ונמצא שעל ידי שהתרומה הטהורה נפלה לתוך החולין הטמאים נפסדו שניהם.

ונחלקו חכמים אם מותר לטמא את התרומה הטהורה לצורך הצלת החולין.

ולדעת רבי יהושע, מותר לקבל את התרומה הטהורה אפילו בכלים טמאים, [שיטמאו אותה], כדי למנוע ממנה לזוב לתוך החולין הטמאים ולהתערב בהם, ובכך להציל אותם מהיות אסורים. ואף על פי שלכאורה העושה כן חוטא בדבר אחד, [שמטמא תרומה טהורה], כדי לזכות בדבר אחר, [חולין טמאים], מותר לעשות זאת, כי באמת אין כאן חטא, היות שממה נפשך התרומה עומדת להיטמא, שכן גם אם לא יקבל אותה בכלים טמאים, היא תרד לתוך החולין הטמאים, ותיטמא מהם, ומאחר שסופה לטומאה בכל אופן, המטמא אותה בידיים, לצורך הצלת החולין, אינו נחשב כחוטא.

ורבי אליעזר חולק על כך, ואומר, שאין לטמא את התרומה לצורך הצלת החולין.

ואף לדעת רבי יהושע, אין היתר להציל את החולין על ידי טימוא התרומה, אלא כשאין אפשרות להציל מקצת מהתרומה הטהורה שלא תיטמא, אבל אם יש אפשרות להציל ממנה אפילו רביעית בטהרה, הצלת הרביעית הזו קודמת להצלת כל החולין.

כבשי עצרת ששחטם שלא כמצוותם

פירוש ראשון של רש"י.

לדעת הברייתא ששנה רב יצחק – כבשי עצרת שנשחטו שלא לשמם, פסולים, כחטאת שנשחטה שלא לשמה, שנאמר בעניין קרבנות עצרת, "וְעֵשִׂיתָם שְׁעִיר עֲזִים אֶחָד לְחֻטָּאת וְשְׁנֵי כִבָּשִׁים בְּנֵי שָׁנָה לְזִבַּח שְׁלָמִים", להקיש את כבשי השלמים לשעיר החטאת, וללמד, שכשם שחטאת הנעשית שלא לשמה פסולה, כך שלמי ציבור אלו, אם נעשו שלא לשמם, הם פסולים. ומאחר שהשלמים נפסלו בשחיטה שלא לשמה,

דינם לשריפה, ולפיכך יניחו אותם עד למחרת, וישרפו. אבל אין שורפים אותם בו ביום, כי משום בזיון קדשים, אין שורפים קדשים פסולים עד שיפסלו בלינה, [אלא אם כן היה פסולם בגופם כגון פיגול וטמא].

ולתנא דבי לוי – כבשי עצרת שנשחטו שלא לשמם כשרים, [אלא שלא עלו לציבור לשם חובת שלמי ציבור], **כי אף על פי שהוקשו שלמי ציבור לחטאת, לעניין זה, דין שלמי ציבור כדין שלמי נדבה, ולא כדין חטאת**, ולפיכך הם בכלל כל הזבחים שנעשו שלא לשמם, [שהם כשרים אלא שלא עלו לבעלים לשם חובתם]. וכן מצינו שלדעת תנא דבי לוי, אף על פי שהוקשו שלמי נזיר לחטאת הנזיר, שנאמר, "וְכִבְשֵׁה אֶחָת בֵּית שְׁנֵתָה תְּמִימָה לְחֻטָּאת וְאֵיל אֶחָד תְּמִים לְשִׁלְמִים", שלמי נזיר שנשחטו שלא לשמם, אינם פסולים כחטאת, אלא כשרים כשלמי נדבה.

פירוש שני של רש"י.

לדעת רב יצחק – כבשי עצרת שנשחטו שלא כדינם, שיש לו להביא בני שנה, והביא בני שתי שנים, פסולים, **כחטאת שעברה שנתה** שהיא פסולה, שנאמר בעניין קרבנות עצרת, "וְעֲשִׂיתָם שְׁעִיר עִזִּים אֶחָד לְחֻטָּאת וְשְׁנֵי כִבְשִׁים בְּנֵי שָׁנָה לְזִבַח שְׁלָמִים", **להקיש את כבשי השלמים לשעיר החטאת**, וללמד, שכשם שחטאת שעברה שנתה פסולה, כך שלמי ציבור אלו, אם הביאם גדולים מבני שנה, הם פסולים. ומאחר שהשלמים נפסלו, דינם לשריפה, ויניחום עד למחרת, וישרפו.

ולתנא דבי לוי – כבשי עצרת שנשחטו שלא כדינם, כלומר שהביאם בני שתי שנים, **כשרים**, כי אף על פי שהוקשו שלמי ציבור לחטאת, לעניין זה דין שלמי ציבור כדין שלמי נדבה, ולא כדין חטאת, ולעניין שלמי נדבה, כשהתנדב להביא בן שנה, והביא בן שתי שנים, הקרבן כשר, [לדברי תנא קמא הקרבן אף עלה לבעלים לשם נדרו. ולדברי רבי אמנם הקרבן לא עלה לבעלים לשם נדרו אבל הוא כשר].

אשם שקרב שלא כדינו

אשם נזיר טמא, ואשם מצורע, באים מכבש בן שנה. ואם הביאם בן שתי שנים, הם פסולים. [ויהיו מונחים עד למחרת וישרפו].

אשם גזילות, ואשם מעילות, באים מאיל בן שתי שנים, ואם הביאם בן שנה אחת, הם פסולים. [ויהיו מונחים עד למחרת וישרפו].

כללו של דבר, כל הפסול בחטאת, [כגון חטאת שעברה שנתה], **פסול באשם**, שהוקשו זה לזה, [חוץ מפסול שלא לשמה, שפסול בחטאת וכשר באשם, מטעם המבואר במסכת זבחים].

ואף לדעת לוי, האומר, שיש ללמוד דיני קרבן מהאמור באותו קרבן, [כגון חובה מנדבה], ולא מקרבן אחר שהוקש לו, אין ללמוד, שאשם נזיר טמא ואשם מצורע [הבאים מכבש בן שנה], יהיו כשרים גם מאיל בן שתי שנים, כאשם גזילות ומעילות, או שאשם גזילות ומעילות [הבאים מאיל בן שתי שנים], יהיו כשרים גם מכבש בן שנה, כאשם נזיר טמא ואשם מצורע. שאין ללמוד להכשיר זה מזה, אלא כשהדברים שווים בשניהם, כגון שבשני המקומות אין הדבר כהכשרו, [כגון, כשם ששלמי נדבה כשרים גם בשינוי מהאופן הראוי להם, כך שלמי חובה יהיו כשרים בשינוי כזה מהאופן הראוי להם], אבל כשהדברים אינם שווים, שבזה הדבר כהכשרו, ובזה אין הדבר כהכשרו, אינם למדים זה מזה, [כגון אם אשם מצורע כשר בן שנה, גם אשם גזילות יהיה כשר בן שנה, שכן באשם מצורע כך הוא עיקר הבאתו, ואין בדבר שינוי מהכשרו, אבל באשם גזילות עיקר הבאתו בן שתי שנים, וכשמביא בן שנה יש כאן שינוי מהכשרו, ואין זה דומה לאשם מצורע].

עולה שקרבה שלא כדינה

לדעת תנא דבי לוי – עולת נזיר, ועולת יולדת, ועולת מצורע, הבאים מכבש בן שנה, שהביאם בן שתי שנים, הם כשרים, כי עולת נדבה כשרה גם מאיל בן שתי שנים, וכל הכשר בעולת נדבה כשר בעולת חובה, כי יש ללמוד דיני חובה מדיני נדבה.

אבל לדעת רב יצחק – עולת נזיר ועולת מצורע שהביאם בני שתי שנים פסולות, כי הוקשו כל אחת מהן לחטאת, וכשם שחטאת נזיר ומצורע שעברה שנתה פסולה, כך עולת נזיר ומצורע שעברה שנתה פסולה.

© כל הזכויות שמורות י.א.ה.

bekitsur1@gmail.com

[לרכישת ספרי בקיצור באתר אמזון](#)

תרומות והנצחות:

הורביץ. בנק פאגי (52). סניף 183. חשבון 654248